Examenul național de bacalaureat 2027
Proba E. b)

Limba și literatura sârbă maternă

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Model

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

SUBIECTUL I (30 de puncte)

1. Лирски субјект у овој песми покушава свесно да се одбрани од љубави, што се види у његовим речима да моли своје „прси“ и своје срце да не реагују, да не бију тако снажно и да не дозволе да га осећања савладају. Он чак „преклиње љубав“ да га не куша, што показује да је у тренутку рационалног отпора. Међутим, љубав је приказана као апсолутна и непослушна сила која не зависи од људске воље. Она не слуша ни разум, ни жељу, ни контролу. Управо зато се у песми наглашава да „нико не слуша“ – ни очи, ни срце, ни сама љубав. То значи да је човек потпуно немоћан пред емоцијом која га обузима. Песник тиме показује да је љубав ирационална, природна сила која делује дубље од свесне воље човека и која га неизбежно савлада. **6 поена**

2. „Малени цветак“ је вољена особа, цвет више није само део природе, већ симбол љубави која покреће читав унутрашњи преокрет лирског субјекта. У почетку песме лирски субјект покушава да потисне осећања и да се одбрани од љубави. Природа је тада у позадини, али се већ осећа њена улога као простора у коме се дешавају емоције. Међутим, појава „цветка“ – односно вољене особе – постаје кључни тренутак у песми. Вољена особа је приказана као нежна, тиха, али снажно присутна, јер „чује“ оно што је лирски субјект крио. То значи да она разуме његова најдубља, најскривенија осећања, чак и она која он покушава да сакрије од себе. Њена појава изазива снажан емотивни одговор: уздах, узнемирење и губитак контроле. Када цвет (вољена особа) „падне на прси“, долази до преокрета – она постаје физички и симболички центар његовог бића. Од тог тренутка он више не може да се одупре љубави, већ се њој постепено предаје. Вољена особа постаје узрок промене стања лирског субјекта – од отпора и борбе ка прихватању и предаји љубави. (4 поена)

Завршни стихови представљају и кључни тренутак у песми, јер показују потпуни преокрет у осећањима лирског субјекта и његову потпуну предају љубави. Када каже „па сад ми цветак дражи од самих очију“, он истиче да му је вољена особа (симболизована цветком) постала важнија чак и од вида, односно од самог начина на који доживљава свет. Очи су симбол спољашњег света и сазнања, па овај стих значи да љубав надмашује све чулне доживљаје и спољашње вредности. У другом стиху, „па сад ми цветак ближи од самих прсију“, иде се још дубље – цветак је ближи чак и од прса, односно од срца. То значи да је вољена особа постала суштински део његовог унутрашњег бића, ближа од самог живота и емоционалног центра човека. Заједно, ови стихови показују потпуну доминацију љубави: она надјачава разум, чула и самосвест. Лирски субјект више не покушава да се бори против осећања, већ их у потпуности прихвата. Љубав постаје највиша вредност и унутрашњи центар његовог постојања. (4 поена)

8 поена

3. У овим стиховима лирски субјект показује да је љубав потпуно овладала њиме и да више нема контролу над својим осећањима. Када каже „сад ме љубав гони да иштем опроштај“, он истиче да љубав делује као сила која га „тера“ на одређено понашање, у овом случају на кајање и тражење опроштаја. То показује да он више не делује по разуму, већ по емоцији која га усмерава. У завршном делу, „гле, шта учини са мном малени цветак тај“, лирски субјект изражава изненађење и свест о снажној промени коју је доживео. (4 поена)

„Малени цветак“ (симбол вољене особе) имао је толико снажан утицај да је у потпуности променио његово унутрашње стање – од отпора и борбе против љубави до предаје и кајања. Тако ови стихови показују да љубав делује као незаустављива сила која преобликује његове мисли, осећања и поступке, а вољена особа постаје узрок тог дубоког унутрашњег преокрета. (3 поена)

7 поена

4. Персонификација: „Нико не слуша“, „А један цветић… чуо је што сам крио“, „Мирис се тога цвета с уздахом замрси“.

Метафора: „малени цветак“, „љубав ме гони“ .

Епитети: „малени цветак“, „најлепши роди мај“, „најтајниј’ уздисај“

Хипербола: „љубав, очи, срце, нико не слуша“, „цветак дражи од самих очију“ – преувеличава снагу љубави и осећања.

Симбол: „цветак“ симболизује вољену особу и љубав, а „уздах“ скривена осећања.

Анафора (понављање): Понављање почетка стихова „Па сад ми цветак…“ ради наглашавања емоционалне промене.

Инверзија: Обрнут ред речи, нпр. „најтајниј’ уздисај“, ради поетског израза и ритма.

5 поена

5. На почетку песме лирски субјект је у отпору и покушава да се бори против љубави – осећа немир, напетост и жељу да је одбаци. Како се песма развија, та борба слаби, а појављивање цвета мења његово стање. (2 поена)

На крају долази до потпуног преокрета: он више не одбија љубав, већ је прихвата и постаје јој подложан. Завршетак показује смирење и предају осећањима, јер љубав потпуно преузима контролу. (2 поена)

4 поена

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

1. Поштовање правила у писању састава.		**4 поена**
Адекватност садржине замишљење ситуације	2 поена	
Адекватност стила	2 поена	
2. Правилно коришћење формулације и остале особине конвенције за ову врсту комуникације.		**6 поена**
Формулација правилно коришћена	3 поена	
Коришћење осталих особина конвенције	3 поена	
3. Јасно и кохерентно изношење садржине.		**8 поена**
Јасно изношење садржине	4 поена	
Кохерентно изношење садржине	4 поена	
4. Логично представљење идеје и оригиналност мисли.		**7 поена**
Логично представљење идеја	3 поена	
Оригиналност мисли	4 поена	
5. Респектовање норме правилног изражавања.		**5 поена**
Правилно изражавање	4 поена	
Коришћење стилских фигура	1 поен	

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

1. Судбина чете ђака приказана је као трагична, масовна и неправедна смрт. Они умиру „мученичком“ и „јуначком“ смрћу, што показује да нису погинули због сопствене кривице, већ као невине жртве. Њихова смрт симболизује страдање деце у рату, али и уништавање будућности, младости и живота који тек треба да се развије. Песник тиме истиче апсурд рата – да деца која тек уче о животу буду одведена у смрт. Догађај у песми се одвија у једној неименованој земљи, на простору брдовитог Балкана. Песник намерно не даје тачно место, већ каже „у некој земљи сељака на брдовитом Балкану“, чиме показује да трагедија није везана само за једно место, већ може да се догоди било где на простору Балкана, који је у историји често био погођен ратовима. **5 поена**

2. Песник наглашава да су сви ђаци били исти: исте године рођени, исто су учили, ишли на исте свечаности, били вакцинисани против истих болести. Чак и њихови проблеми у школи су исти – сви решавају исте задатке и имају исте оцене. Ови детаљи показују да су они део

једне целине, без индивидуалних разлика. Њихово заједништво је потпуно, што појачава трагедију јер страда читава генерација као један организам. **6 поена**

3. С једне стране, приказано је безбрижно детињство: школа, пријатељство, снови, планови, игра, нада и вера у будућност. Деца маштају да ће „дуго трчати испод свода плавог“ и завршити све задатке у животу. С друге стране, појављује се сурова стварност смрти – стрељање и нестанак живота. Овај контраст између игре и смрти, између наде и уништења, ствара снажан трагични ефекат и показује колико је рат разоран. **4 поена**

4. Овај опис показује њихову невину и дечју чистоту. Они не разумеју потпуно тежину онога што се дешава, или су толико дисциплиновани и мирни да прихватају судбину без страха. То такође може да значи да су били толико уједињени и смирени да су заједно прихватили смрт. Песник тиме наглашава њихову храброст, али и страшну неправду ситуације – деца одлазе у смрт без отпора, што је дубоко потресно.

Понављање стиха „умрла је… у истом дану“ појачава осећај трагедије и масовности страдања. Оно делује као рефрен који стално подсећа на коначност и неизбежност смрти. Такође ствара утисак шока и неверице – као да песник не може да прихвати да је цела чета ђака нестала у једном тренутку. Понављање појачава ритам туге и трагичну атмосферу песме. **8 поена**

5. Основна порука песме је да је рат страшан и апсурдан, јер уништава најнежније и најневиније – децу. Песма осуђује рат као силу која брише будућност, снове и животе. Деца која су тек почела да живе бивају прекинута у свом развоју, што показује бесмисленост и трагедију људског сукоба. Песник тиме шаље снажну антиратну поруку и позив на саосећање и мир.

Наслов песме „Крвава бајка“ је симболичан и снажно контрастан. Реч „бајка“ обично означава нешто лепо, маштовито, нежно и детиње – свет у коме постоје снови, безбрижност и срећан крај. Међутим, придев „крвава“ потпуно мења то значење и уноси мотив насиља, страдања и смрти. Зато наслов представља оксиморон (спајање супротних појмова) и указује на трагичну иронију: уместо лепе дечје бајке, добијамо причу о масовном убиству невине деце. На дубљем нивоу, наслов поручује да је: детињство прекинуто суровом стварношћу рата, нешто што би требало да буде најлепше (бајка) претворено у крваву трагедију, а читав догађај остаје као потресна и болна „прича“ коју је тешко прихватити. Тако „Крвава бајка“ означава страшну супротност између детињства и рата, односно невине деце и насилне смрти. **7 поена**